

Δημοσίευμα Εφημερίδας «Ελευθερία» Μεσσηνίας

Η θέση της Καλαμάτας στην επανάσταση του 1821 Μια σπουδαία εργασία του Γιάννη Αποστολάκη

Σπουδαία ημέρα σήμερα για την Καλαμάτα που γιορτάζει την επέτειο της απελευθέρωσης πριν από 201 χρόνια, επέτειο με ιδιαίτερη αξία καθώς η πόλη και η περιοχή της αποτέλεσε τον “πυρήνα” της γέννησης του κράτους.

Εκρινα ότι μια τέτοια ημέρα θα ήταν χρήσιμο να δημοσιεύσω την παρέμβαση που έκανα στην (διαδικτυακή) παρουσίαση βιβλίου του αείμνηστου Γιάννη Αποστολάκη πριν από ένα χρόνο.

Για να δοθεί η ευκαιρία σε περισσότερους να γνωρίσουν αυτό το σπουδαίο έργο και να γίνει καλύτερα κατανοητός ο ρόλος της πόλης στην απελευθέρωση: Εδώ και πολλά χρόνια υποστηρίζω την ιδέα ότι στα σχολεία πρέπει να διδάσκεται η τοπική ιστορία. Στο πλαίσιο αυτό είχα προτείνει πολλές φορές να εκδοθεί από το Δήμο Καλαμάτας αυτή η εργασία και να διανεμηθεί στα σχολεία, έτσι ώστε να γίνει αντιληπτή η σημασία της πόλης στην επανάσταση του 1821.

Την οποία και αποτυπώνει με απόλυτη σαφήνεια στην ακροτελεύτια παράγραφο:

“Αν ήθελε να αναζητήσει κανείς αναλογίες, η Καλαμάτα θα έπρεπε να είναι για την Ελλάδα ό,τι για τις Ηνωμένες Πολιτείες η Φιλαδέλφεια. Λίκνο της ελευθερίας.

Και αφετηρία της νεότερης πολιτικής ιστορίας μας”.

Είναι μια παράγραφος που προκύπτει ως συμπέρασμα της ενδελεχούς έρευνας των πηγών και τεκμηρίωσης. Και χαίρομαι να πω ότι μετά από ένα πλήθος παρεμβάσεων, είτε γραπτών είτε και προφορικών, σε περιπάτους που οργανώνονται από ομάδες και σχολεία, αυτή η αντίληψη έχει γίνει ευρύτατα γνωστή. Και θα μπορούσε να αποτελεί συνείδηση της πόλης, αν ο δήμος είχε ανταποκριθεί σε αυτή την πρόσκληση και στα σχολεία διδάσκονταν τα πραγματικά γεγονότα που σχετίζονται με την απελευθέρωση της Καλαμάτας και τη σημασία της στη διαμόρφωση του νεοελληνικού κράτους.

Αυτό που δεν έκανε ο δήμος, χαίρομαι ιδιαίτερω που το κάνει σήμερα το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου. Υπογραμμίζοντας με την κίνηση αυτή και τη σημασία που έχει η αλληλεπίδραση του εκπαιδευτικού ιδρύματος με την κοινωνία και τους ανθρώπους της.

Σε αντιδιαστολή με την πραγματική σημασία της πόλης βρίσκεται αυτή που δίνεται με την ετήσια αναπαράσταση της απελευθέρωσης, η οποία στην πραγματικότητα υποβαθμίζει τη σημασία του ρόλου της Καλαμάτας, σε ένα “πολεμικό γεγονός” το οποίο ουδέποτε συνέβη.

Το βιβλίο του Γιάννη Αποστολάκη είναι πυκνογραμμένο και υποστηρίζεται από ένα πλήθος τεκμηρίων και πηγών, ενώ παράλληλα συγκροτεί μεθοδικά και επιστημονικά τη θέση του.

Οι 175 σημειώσεις που το συνοδεύουν δεν συνιστούν απλώς βιβλιογραφικές παραπομπές, αλλά σε πολλά σημεία φωτίζουν άπλετα τους ισχυρισμούς του συγγραφέα.

Αφετηριακά τονίζει ότι **“η πόλη υπήρξε η πρώτη πρωτεύουσα της αναγεννηθείσης Ελλάδος”**. Εξετάζοντας το επιχειρησιακό σχέδιο του Υψηλάντη θεωρεί ότι όλες οι ελπίδες είχαν στηριχθεί στη Μάνη.

Η μύηση σημαντικών παραγόντων **και η συμφωνία των Κιτριών το 1819** υποδηλώνουν αυτή την πεποίθηση, ενώ οι πολιτικές και στρατιωτικές προετοιμασίες είχαν την Καλαμάτα ως πρώτο στόχο έτσι ώστε “με ορμητήριο την πόλη αυτή οι επαναστάτες θα εκυρίευαν τα σημαντικότερα οχυρά της Μεσσηνίας και της Αρκαδίας, για να χτυπήσουν τελικά, μαζί με τις άλλες δυνάμεις, τον εχθρό στην καρδιά του Μοριά, την Τρίπολη”.

Ετσι “μόλις ελευθερώθηκε η Καλαμάτα, οργανώθηκεν αμέσως στρατιωτικά και πολιτικά. **Στο πρόσωπο του Πετρόμπεη** συγκεντρώθηκαν και οι δύο εξουσίες”. Ως στρατιωτικός ηγέτης είχε αναγνωρισθεί από τον Γενικό Επίτροπο της Αρχής.

"Αμέσως μετά την δοξολογίαν παρά τον ποταμόν, ανακηρύχθηκε **αρχιστράτηγος** και από τη μεγάλη σύναξη των οπλαρχηγών, των αγωνιστών και του λαού. Και με το αυξημένο τούτο κύρος **εσυγκρότησεν αμέσως την προσωρινήν κυβέρνησιν με την επωνυμία Μεσσηνιακή Σύγκλητος ή Μεσσηνιακή Γερουσία της οποίας προήδρευσε ο ίδιος”**.

Όλα αυτά βεβαίως δεν έγιναν τυχαία, είχαν οργανωθεί στις δύο συσκέψεις που είχαν προηγηθεί αρχικά στην Καλαμάτα και μετά στις Κιτριές με βάση και τις οδηγίες της Φιλικής Εταιρείας. Μετά από αυτά συνέρχεται πολεμικό συμβούλιο για τη συνέχεια των επιχειρήσεων, με διαφωνίες μάλιστα.

Συγκροτήθηκε επιτροπή για τον αφοπλισμό των Τούρκων που είχαν παραδοθεί. Οργανώθηκε κέντρο στρατολογίας και εφοδιασμού, την ευθύνη του οποίου ανέλαβε ως πρώτος φρούραρχος ο καπετάν Γιωργάκης Καπετανάκης.

Η συρροή κόσμου στην Καλαμάτα δημιούργησε μια σειρά προβλήματα και τα μέλη της Μεσσηνιακής Γερουσίας ανέλαβαν το καθήκον να αντιμετωπίσουν τουλάχιστον τα επείγοντα υπό τον γενικό όρο της “ευταξίας”.

Το Στρατηγείο υπό τον Πετρόμπεη ασχολήθηκε με την οργάνωση της στρατολογίας, του εφοδιασμού και της προώθησης μαχητών στα μέτωπα του Μοριά. **Ενώ από την αρχή του ξησηκωμού οργανώθηκε υγειονομική υπηρεσία.** Τονίζοντας ότι όλα αυτά ήταν αποτέλεσμα προετοιμασίας που είχε γίνει από καιρό και επικυρώθηκαν στην τελευταία συνάντηση των Κιτριών, στην εργασία του ο αείμνηστος Γιάννης Αποστολάκης υπογραμμίζει πως “αποδεικνύεται ιστορικά ότι με βάση ένα καλά μελετημένο σχέδιο, η Καλαμάτα δεν στάθηκε μόνον το μεγάλο ορμητήριο του απελευθερωτικού αγώνα.

Σύμφωνα άλλωστε με το αρχικό σχέδιο του Υψηλάντη και την ανένδοτη επιμονή του Κολοκοτρώνη για να καταφερθεί το καίριο πλήγμα του δυνάστη στο κέντρο του Μοριά, την Τρίπολη.

Αλλά και ο τόπος, όπου οργανώθηκε και ελειτούργησε η πρώτη ελεύθερη πολιτική εξουσία στον Ελληνικό Νότο, η πρώτη κυβέρνηση”. Εξετάζοντας τη δραστηριότητα της Μεσσηνιακής Γερουσίας, ο Αποστολάκης τονίζει ότι αυτή λειτούργησε και μετά τη συνέλευση της Μονής Καλτετζών στις 26 Μαΐου.

Επικαλούμενος τον Πουκεβίλ σημειώνει ότι “το Πολιτικό Σώμα της Καλαμάτας, ένα και πλέον μήνα από την Πράξη των Καλτετζών, εξακολουθεί να υπάρχει”.

Στην Καλαμάτα στο τέλος Ιουνίου συγκροτήθηκε ο πρώτος πυρήνας του τακτικού στρατού, και ο Γάλλος αξιωματικός Βαλέστ που τοποθετήθηκε αρχηγός του σύμφωνα με τον Πουκεβίλ μόλις έφθασε στην Καλαμάτα “έλαβε παρά της Γερουσίας την άδεια να σχηματίσει λόχον συνιστάμενον εκ των εκ της δύσεως προσελθόντων πολεμιστών, ους το κράτος εμίσθωσε”.

Γεγονός που υποδηλώνει ότι τουλάχιστον τοπικά η Γερουσία είχε εξουσία. Μαρτυρίες για τη διάλυση της Μεσσηνιακής Γερουσίας δεν υπάρχουν και θεωρείται πιθανόν να λειτουργούσε για ένα διάστημα έστω και με διαφορετικό θεσμικό ρόλο.

Τον Αύγουστο σημειώνεται ένα ακόμη σημαντικό γεγονός για την ιστορία και την πορεία της επανάστασης με την εγκατάσταση του πρώτου τυπογραφείου στην ελεύθερη Ελλάδα και την έκδοση της πρώτης εφημερίδας με το όνομα “Σάλπιγγα” από το Θεόκλητο Φαρμακίδη.

Σύμφωνα με τον Αποστολάκη: “Η συρροή Ευρωπαίων στην Καλαμάτα και η μετάδοση της επαναστατικής προκήρυξης στις ευρωπαϊκές πρωτεύουσες. Η σύνταξη μιας ακόμη του εξ απορρήτων της Βουλής Σταμάτη Δημάδη προς τη Βουλή των Ιονίων Νήσων. Και άλλης προς τους Αμερικάνους, που κι αυτή έφθασε με τις φροντίδες του Κοραή στη Φιλαδέλφεια. Όλα αυτά φανερώνουν ότι ο πολιτικός οργανισμός στην Καλαμάτα δικαιολογεί την επιβίωση και της Μεσσηνιακής Βουλής όπως την αποκαλεί ο Αδαμάντιος Κοραής”.

Εκτενής αναφορά γίνεται και στην ιστορία του πρώτου πυρήνα τακτικού στρατού, χάρη στον οποίο αποκρούσθηκε στις 23 Αυγούστου απόπειρα του τουρκικού στόλου υπό τον Καρά Αλή για απόβαση στην Καλαμάτα, ανακατάληψη και ενίσχυση των πολιορκημένων Τούρκων στην Τριπολιτσά. Το σώμα αναχώρησε στα τέλη Σεπτεμβρίου για να ενισχύσει την πολιορκία της Τριπολιτσάς. Το τελευταίο μεγάλο κεφάλαιο του βιβλίου του Γιάννη Αποστολάκη, έχει τίτλο

“Η Μεσσηνιακή Γερουσία, πυρήνας του νεοελληνικού κράτους. Θεωρίες και αντίκρουση. Η προκήρυξη και η σημασία της”. Και εδώ γίνεται μια συστηματική εργασία αποδόμησης των αντιλήψεων που συμπυκνώνονται στην πρώτη παράγραφο:

“Οι παλαιότεροι ιστορικοί Τρικούπης και Παπαρηγόπουλος θεωρούν την Μεσσηνιακή Γερουσία σαν απλή «τοπική διοίκηση». Ανάλογη με το Διευθυντήριο της Αχαΐας και με τις

άλλες διοικητικές επιτροπές που συγκροτήθηκαν σε κάθε ελεύθερη περιοχή. Οι γνώμες τους βρίσκουν ακόμη και σήμερα απήχηση.

Οχι όμως χωρίς αντίλογο”. Και αυτόν τον αντίλογο αναπτύσσει εκτενώς με ένα πλήθος πηγών και ευρημάτων. Αναφέρεται για παράδειγμα στην νεκρολογία του Σπυρίδωνα Τρικούπη για τον Πετρόμπεη και από αυτή τονίζει δύο στοιχεία: Χαρακτηρίζει τον Πετρόμπεη ως “Γερουσιάρχη”, ως πρόεδρο δηλαδή της προσωρινής κυβέρνησης της ελεύθερης πατρίδας. Και την προκήρυξη της Μεσσηνιακής Γερουσίας ως “πασίγνωστη”. Και στο σημείο αυτό παραθέτει στοιχεία που δικαιώνουν τον χαρακτηρισμό:

Δημοσιεύτηκε σε δύο φύλλα της εφημερίδας “Σάλπιγξ”. Καταχωρήθηκε στην “Αλεμάνιε Τσάιτουνγκ” στις 4 Δεκεμβρίου 1821. Δημοσιεύτηκε σε εφημερίδα των Βρυξελλών στις 10 Ιουνίου 1821.

Την ίδια εποχή κυκλοφόρησε στο εξωτερικό το μανιφέστο του Πετρόμπεη προς τους Αμερικάνους, τη γνησιότητα του οποίου επιβεβαίωσε ο Αδαμάντιος Κοραής όταν αμφισβητήθηκε.

Σε ανταπόκριση από την Κέρκυρα που δημοσιεύτηκε σε ιταλικές εφημερίδες αναφέρεται ότι “την Γερουσίαν της Καλαμάτας δύναται τις εν τινι μέτρω να χαρακτηρίσει ως κεντρικήν των Ελλήνων κυβέρνησιν”.

Με έμφαση αναφέρεται στη σημασία της προκήρυξης από την άποψη του διεθνούς δικαίου:

“Εκφράζει την βούληση των μαχομένων να αναγνωρισθούν σε πρώτη φάση ως εμπόλεμοι και σε τελική σαν μέλη της διεθνούς κοινωνίας.

Η αναγνώριση της ιδιότητας του εμπολέμου θα είχε σαν συνέπεια την εφαρμογή του δικαίου του πολέμου και τον αποκλεισμό του ποινικού νόμου. Όπως και στην περίπτωση της στάσης. Ενώ η αναγνώριση της επαναστατημένης Ελλάδας σαν κράτος θα σήμαινε ότι θα γινόταν υποκείμενο των κανόνων του διεθνούς δικαίου. Για να επιτευχθούν όμως οι στόχοι αυτοί δεν αρκούσε η σύμπτωση των κατά περίπτωση συστατικών όρων.

Επρεπε να συνυπάρχει και η αντίστοιχη πανηγυρική δήλωση. Πάνω στην οποία θα στηριζόταν η αποδοχή –ρητή ή σιωπηρή– της μιας ή της άλλης ιδιότητας από μέρος του αναγνωρίζοντος κράτους.

Αυτό το έργο επωμίστηκε η Μεσσηνιακή Γερουσία με την ιστορική της Προκήρυξη. Που και γιαυτό το λόγο θα πρέπει να θεωρείται σαν μέρος του στρατιωτικοπολιτικού σχεδίου του φωτισμένου και έμπειρου περιβάλλοντος του Υψηλάντη”. Ο αείμνηστος Αποστολάκης αποδομεί μια μια τις διάφορες απόψεις που είχαν διατυπωθεί και στο τέλος ερευνά αν η Μεσσηνιακή Γερουσία μπορεί να θεωρηθεί σαν φορέας κρατικής εξουσίας:

Κατά τον γενικά παραδεκτό ορισμό του κράτους τα απαραίτητα στοιχεία του είναι: α) οργανωμένη κοινότητα ανθρώπων (λαός). β) ορισμένη εδαφική περιοχή (χώρα) και γ) ανεξάρτητη εξουσία (κυβέρνηση). Μόλις συμπέσουν τα τρία αυτά στοιχεία βρισκόμαστε μπροστά στη γένεση ενός κράτους. Πράγμα που σημαίνει ότι η δημιουργία του είναι

πραγματικό και όχι νομικό γεγονός. Δεδομένου ότι στις 23 Μαρτίου 1821 συνέπεσαν στην Καλαμάτα τα παραπάνω τρία στοιχεία.

Απελευθέρωση εδαφικής περιοχής.

Μόνιμη εγκατάσταση στην περιοχή αυτή οργανωμένης κοινότητας.

Και άσκηση ανεξάρτητης εξουσίας από προσωρινή κυβέρνηση υπό τον Πετρόμπεη.

Ολ' αυτά υποδηλώνουν ότι το νεοελληνικό κράτος έχει τις ρίζες του στο Μοραϊτικό νότο". Και καταλήγει:

“Κάτω από τα ιστορικά αυτά περιστατικά είναι φανερό ότι η Καλαμάτα υπήρξε το μεγάλο ορμητήριο της Επανάστασης. Στρατιωτικό και πολιτικό.

Οτι σύμφωνα με τις οδηγίες του στρατηγείου του Υψηλάντη, σχηματίσθηκε στο ελεύθερο τούτο εθνικό έδαφος προσωρινή κυβέρνηση υπό τον αρχιστράτηγο Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη.

Για να διακηρύξει την εθνική ανεξαρτησία με την γνωστή Προκήρυξη. Σταλμένη κι' αυτή απέξω κατά τις επικρατέστερες ενδείξεις. Και να οργανώσει ντε φάκτο τον πυρήνα του νεοελληνικού κράτους.

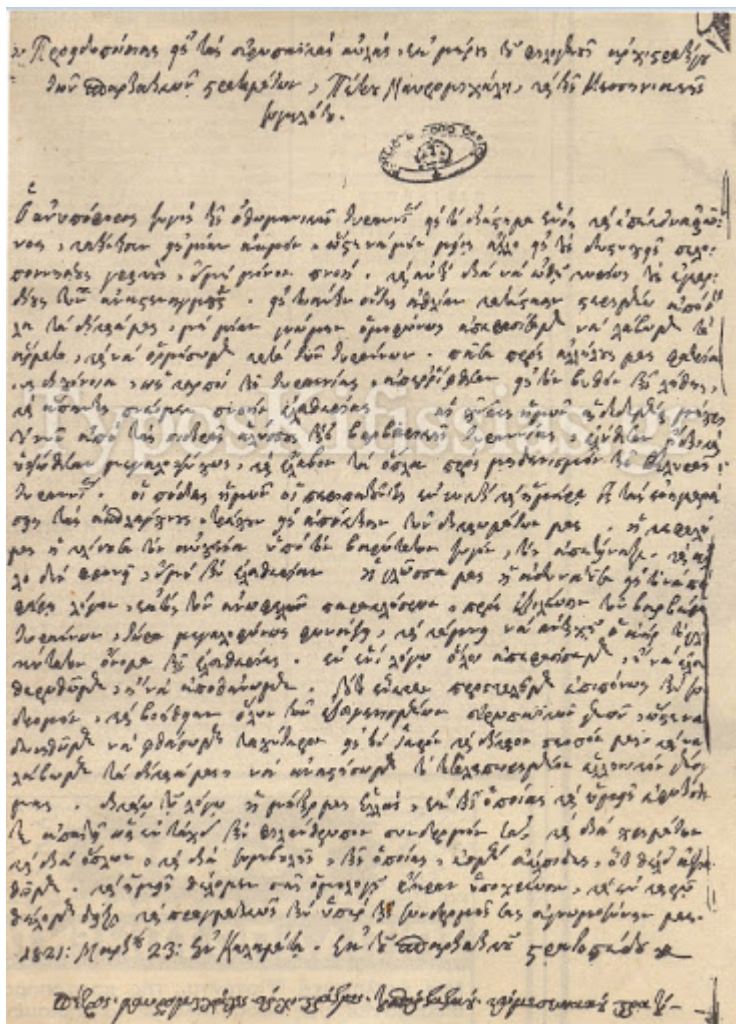
Ετσι στρατιωτικά μεν άνοιγε ο δρόμος από το νότο για να πληγεί ο δυνάστης στο κέντρο του Μοριά, την Τρίπολη. Πολιτικά δε για να ετοιμαστεί η ντε γιούρε συγκρότηση της Ελληνικής Πολιτείας στην Επίδαυρο μέσω των Καλτετζών”.

Με την ελπίδα ότι η σύντομη αναφορά δεν αδίκησε το έργο του αείμνηστου Γιάννη Αποστολάκη, ευχαριστώ τους οργανωτές για την πρόσκληση.

του Ηλία Μπιτσάνη farmisi54@gmail.com

Η πρώτη επαναστατική προκήρυξη της Καλαμάτας από το χέρι του Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη, πριν από 195 (201) χρόνια

Created: 25 March 2016 (2022)

Του ΝΙΚΟΥ ΚΟΥΒΗ

ιστορικού ερευνητή

Για να υπάρξει ολοκληρωμένη επανάσταση, τέτοια που να δημιουργεί δίκαιο, κατά τα διεθνώς παραδεκτά, δεν αρκεί το στρατιωτικό γεγονός που την επιβάλλει. Δεν αρκεί, δηλαδή, η στρατιωτική κατάληψη μιας εδαφικής περιοχής ή και πόλης, που να μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως ορμητήριο ή και έδρα της εξέγερσης ενός λαού. Είναι απαραίτητη και η πολιτική διακήρυξη των λόγων που την επέβαλαν και των σκοπών που επιδιώκει.

Έτσι, η «**Μεσσηνιακή Γερουσία**» αναγνωρίζεται, από εγκύρους ιστορικούς, ως η **πρώτη**, υποτυπώδης έστω, **Επαναστατική Κυβέρνηση της Νεότερης Ελλάδας**, διότι οργάνωσε τις πρώτες εκστρατείες κατά των Τούρκων, αφού δημιούργησε επαναστατικά σώματα, προκειμένου να κατευθύνει τον αγώνα.

Από τη «Μεσσηνιακή Γερουσία», η οποία στεγαζόταν στην Καλαμάτα, εστάλησαν τρεις προκηρύξεις:

α. «Προς τας Ευρωπαϊκάς Αυλάς»,

β. «Προς τους ευγενεστάτους φιλογενείς Έλληνας, τους εν Λιβόρνω και Πίζα κατοικούντας» και

γ. «Προς τους Αμερικανούς».

- Υπάρχουν ενδείξεις ότι μία ακόμη προκήρυξη εστάλη και στον Τσάρο της Ρωσίας.

Να τα δούμε πιο αναλυτικά

α. **Προς τας Ευρωπαϊκάς αυλάς**, εκ μέρους του φιλογενούς στρατηγού των Σπαρτιατικών στρατευμάτων Πέτρου Μαυρομιχάλη και της Μεσσηνιακής Συγκλήτου της Καλαμάτας.

Στις 23 Μαρτίου 1821, πριν από 195 χρόνια, γράφτηκε το κείμενο από τον **Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη**, το οποίο και έλεγε:

«Ο ανυπόφορος ζυγός της Οθωμανικής τυραννίας εις το διάστημα ενός και επέκεινα αιώνος κατήντησεν εις μίαν ακμήν, ώστε να μη μείνη άλλο εις τους δυστυχείς Πελοποννησίους Γραικούς, ειμή μόνον η πνοή, και αυτή δια να ωθή κυρίως τους εγκαρδίους των αναστεναγμούς, εις αυτήν την αθλίαν κατάστασιν, όντες υστερημένοι από όλα τα δίκαιά μας, με μιαν γνώμην ομοφώνως απεφασίσαμεν να λάβωμεν τα άρματα, και να ορμήσωμεν κατά των τυράννων. Πάσα προς αλλήλους μας φατρία και διχόνοια, ως καρποί της τυραννίας, απερρίφθησαν εις τον βυθόν της λήθης, και άπαντες πνέομεν πνοήν ελευθερίας, αι χείρες μας, αι δεδεμέναί μέχρι του νυν από τας σιδηράς αλύσσους της βαρβαρικής τυραννίας ελύθησαν ήδη, και υψώθησαν μεγαλοψύχως προς όλεθρον της βδελυράς τυραννίας και έλαβον τα όπλα κατά των τυράννων, οι πόδες οι περιπατούντες εν νυκτί και ημέρα εις τας ενηγγαρεύσεις της ασπλαχνίας τρέχουν εις απόκτησιν των δικαιωμάτων μας, η

κεφαλή μας η κλίνουσα τον αυχένα υπό τον ζυγόν, τον απετίναξε, και άλλο δεν φρονεί, ειμή τη ελευθερίαν, η γλώσσα μας, η αδυνατούσα εις το να προσφέρη λόγον εκτός των ανωφελών παρακλήσεων προς εξιλέωσιν της μανίας των τυράννων, τώρα μεγαλοφώνως φωνάζει, και κάμνει να αντηχή ο αήρ το γλυκύτετον όνομα της ελευθερίας. Εν ενί λόγω όλοι απεφασίσαμεν ή να ελευθερωθώμεν ή να αποθάνωμεν, διό και προσκαλούμεν την συνδρομήν και βοήθειαν όλων των εξευγενισμένων Ευρωπαϊκών γενών, ώστε να δυνηθώμεν να φθάσωμεν ταχύτερος εις τον ιερόν και δίκαιον σκοπόν μας, και να λάβωμεν τα δίκαιά μας, και να ανανεώσωμεν το τεταλαιπωρημένον ελληνικόν γένος μας. Δικαίω τω λόγω η μήτηρ μας Ελλάς, εκ της οποίας και υμείς εφωτίσθητε, απαιτεί όσον τάχος την φιλόανθρωπον συνδρομήν και δια χρημάτων και δια όπλων, και δια συμβουλής, της οποίας εσμέν ευέλπιδες οτι θέλομεν αξιωθή, και ημείς θέλομεν σας ομολογεί άκραν υποχρέωσιν, και εν καιρώ θέλομεν δείξει και εμπράκτως την υπέρ της συνδρομής σας ευγνωμοσύνην μας.

Εκ του Σπαρτιατικού στρατοπέδου της Καλαμάτας τη (23) **Μαρτίου 1821** πρώτον έτος της ελευθερίας. (Πέτρος **Μαυρομιχάλης**, ηγεμών και Αρχιστράτηγος, και η Μεσσηνιακή Γερουσία εν Καλαμάτα)».

Στις **25 Αυγούστου 1821**, το κείμενο αυτό δημοσιεύθηκε, για πρώτη φορά, στην εφημερίδα «**Σάλπιγξ Ελληνική**», με την ημερομηνία της συγκλήσεως της «**Μεσσηνιακής Γερουσίας**», οπότε και «**ενεκρίθη και προσυπεγράφη δια να κοινοποιηθή εξ ονόματός της**».

Η πρώτη αυτή επαναστατική προκήρυξη της Καλαμάτας, είναι το επίσημο θεμελιακό κείμενο της Μεγάλης μας Επανάστασης, απροσμέτρητου βάρους και σημασίας.

Τέλος, γνωρίζουμε ότι η προκήρυξη έφθασε στον προορισμό της και ξεπλήρωσε την αποστολή της, ενώ το **1955** -έως τότε ήταν άγνωστο- το αυθεντικό κείμενο της προκήρυξης έφθασε στην αγγλική κυβέρνηση και από τότε φυλάσσεται στα Αρχεία του Φόρειν Όφισ.

β. Αυτή η άγνωστη προκήρυξη εστάλη «Προς τους ευγενεστάτους φιλογενείς Έλληνες τους εν Λιβόρνω και Πίζα κατοικούντας», ζητώντας τη βοήθειά τους για τον αγώνα. Την υπογράφουν «Οι εκ της νεοσυσταθείσης Συγκλήτου της Μεσσηνίας αδελφοί: Αναστάσιος Κορνήλιος, Αθανάσιος Δ. Κυριακός, Πανάγος Αλεξίου Λογοθέτης, Ιωάννης Κ. Κυριακός, Γιαννάκης Ψάλτης, Πανάγος Πικουλάκης, Πανάγος Ψάλτης, Πανάγος Ζαρκόπουλος, Σπύρος Αντωνόπουλος, Γεώργιος Παγωνόπουλος, Ιωάννης Ηλιού Τζάνε, Γιαννάκης Π. Κυριακός και Δημήτριος Ρεμπούς.» και η χρονολογία αυτής «1821 Μαρτίου 31, εν Καλαμάτα».

γ. Προκήρυξις προς τους Αμερικανούς της εν Καλαμάτα Μεσσηνιακής Συγκλήτου και του αρχιστρατήγου Πέτρου Μαυρομιχάλη, η οποία έλεγε:

«Αποφασίζοντες να ζήσωμεν ή να αποθάνωμεν δια την ελευθερίαν, συρόμεθα προς εσάς από δικαίαν συμπάθειαν, διότι εις τον τόπον σας εδιάλεξε να κατοική η ελευθερία, από μόνους εσάς λατρευομένη, καθώς ελατρεύετο από τους πατέρας μας. Όθεν επικαλούμενοι το όνομα της επικαλούμεθα εν ταυτώ το ιδικόν σας πεπιοθότες, ότι μιμούμενοι εσάς θέλομεν μιμηθή τους προγόνους μας και δειχθή άξιοι εκείνων, αν φθάσωμεν να σας ομοιάσωμεν.

Αι αρεταί σας, ώ Αμερικανοί! Μας προσεγγίζουν εις εσάς, μ' όλον ότι μας χωρίζουν ευρύταται θάλασσα. Ημείς σας νομίζομεν πλησιεστέρους παρά τα γειτονεύοντα με ημάς έθνη και σας έχομεν φίλους και συμπολίτας και αδελφούς, διότι είσθε δίκαιοι φιλόανθρωποι και γενναίοι. Δίκαιοι, ότι και ελεύθεροι, φιλόανθρωποι και γενναίοι, ότι πολιτεύεσθε κατά το ευαγγέλιον. Η ελευθερία σας δεν επιστηρίζεται εις άλλων εθνών δουλείαν, ούτε η ευδαιμονία σας εις ξένας συμφοράς και ταλαιπωρίας, άλλ' εξ εναντίας, ελευθέρως και ευτυχώς ζώντες, επιθυμείτε να μετέχωσιν όλοι οι άνθρωποι από τα αυτά αγαθά, και ν' απολαύωσιν όσα δικαιώματα η φύσις εις όλους εξ ' ίσου εμοίρασεν. Εσείς πρώτοι εκηρύξατε τα δικαιώματα ταύτα και πάλιν πρώτοι εσείς τα εσεβάσθητε, αποδίδοντες εις τους αποκτηνομένους Αφρικανούς ανθρώπινον αξίωμα. Κατά το

παράδειγμα σας κατέλυσε η Ευρώπη την σκληράν εκείνην και απάνθρωπον σωματεμπορίαν και από εσάς ακόμη διδάσκεται δικαιοσύνην και μανθάνει να καθαιρή ατόπους ή θανατηφόρους συνηθείας. Η δόξα αύτη, ώ Αμερικανοί! εις μόνους εσάς ανήκει, και σας ανυψώνει υπεράνω όλων των φημισμένων δια της ευνομίας και ελευθερίας εθνών. Υμέτερον είναι, ώ άνδρες! να επιθέσετε τον κολοφώνα εις την δόξαν σας, βοηθούντες μας να καθαρίσωμεν την Ελλάδα από τους μολύνοντας αυτήν εκ τετρακοσίων ετών βαρβάρους. Άξιον υμών αναντιρρήτως είναι να πληρώσετε των πεπολιτισμένων λαών το χρέος, να διώξετε την αμάθειαν και τυραννίαν από την πατρίδα των τεχνών και της ελευθερίας. Δεν θέλετε μιμηθή βέβαια την αξιοκατάκριτον αδιαφορίαν ή μάλλον πολυχρόνιον αχαριστίαν τινών Ευρωπαϊών. Όχι, ο λαός του Γουλιέλμου Πέννου, του Βασίγχθωνος και του Φραγκλίνου δεν θέλει αρνηθή βοήθειαν εις τους απογόνους του Φωκίωνος, του Θρασυβούλου, του Αράτου, του Φιλοποίμενος. Εσείς εδείξατε ήδη προς αυτούς τιμήν και εμπιστοσύνην πέμποντες τα τέκνα σας εις τα σχολεία των. Ηξεύρετε με οποίαν αγαλλίασιν τα υπεδέχθησαν εις την σταθεράν προς αυτά εύνοϊαν εκείνων και περιποίησιν. Άλλ' αν ούτως έπραξαν δεδουλωμένοι, με πόσην φιλίαν και ζήλον θέλουν φέρεσθαι προς εσάς, όταν δια της συνεργείας σας συντρίψωσι τας αλύσεις των; Η Ελλάς, τότε θέλει σας δίδει κέρδη, τα οποία μάτην ηθέλατε προσμένει από τυφλούς και αγρίους δεσπότης. Οι δεσμοί της αδελφότητος και της ευγνωμοσύνης θέλουν ενώνει δια παντός τους Έλληνας και τους Αμερικανούς. Τα συμφέροντα ημών είναι τοιαύτα ώστε να δυναμώνουν πάντοτε την προς αλλήλους συμμαχίαν, θεμελιωμένην εις την ελευθερίαν και την αρετήν.

Εξ ονόματος της Μεσσηνιακής Συγκλήτου της εν Καλαμάτα

ΠΕΤΡΟΣ ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗΣ

αρχιστράτηγος»

Ο **Πετρόμπεης Μαυρομιχάλης** έστειλε την προκήρυξη αυτή προς τον **Αδαμάντιο Κοραή**, στο Παρίσι. Ο Κοραής έσπευσε αμέσως να τη μεταφράσει και να στείλει αντίγραφο μετάφρασης και πρωτοτύπου κειμένου στον διάσημο Αμερικανό φιλέλληνα και καθηγητή της Αρχαίας Ελληνικής Φιλολογίας στο

Πανεπιστήμιο του Χάρβαρντ, δημοσιογράφος και αργότερα γεροϋσιαστή και κυβερνήτη της Πολιτείας της Μασσαχουσέτης, **Έντουαρντ Έβερετ**. Ο φιλέλληνας Έβερετ δημοσίευσε την επιστολή μεταφρασμένη στις αμερικανικές εφημερίδες. Έτσι, με τη δημοσίευση αυτή, δημιουργήθηκε ένα ρεύμα συμπάθειας προς τον ελληνικό αγώνα.

Στις **27 Απριλίου 1821**, εστάλη η επιστολή του Κοραή προς τον Έβερετ και στις **25 Μαΐου 1821** δημοσιεύθηκε το κείμενο της προκηρύξεως στον αμερικανικό λαό.

Τον **Νοέμβριο του 1821**, ο **Γιαννόπουλος** (δεν γνωρίζουμε το όνομά του) από την Κροστάνδη όπου διέμενε, έστειλε επιστολή στ' αδελφια του στην Καλαμάτα και έγραφε: «**Κοιτάχτε καλά, να μη χάσετε τη δόξα που αποκτήσατε. Επίσης και η πόλη μας, η Καλαμάτα, έβγαλε όνομα. Όλη η Ευρώπη έχει ρίξει τα μάτια της επάνω μας και περιμένει την απελευθέρωσή μας**».

Οι πρώτοι φιλέλληνες

Η Ελληνική Επανάσταση, καθώς και οι ενέργειες της «Μεσσηνιακής Γερουσίας», δημιουργεί ένα ισχυρό φιλελληνικό ρεύμα σε πολλές χώρες, μεταξύ των οποίων και την Πολωνία. Ιδιαίτερα, οι διανοούμενοι και οι νέοι δείχνουν ενδιαφέρον, λόγω των φιλελεύθερων πολιτικών ιδεών τους. Στη μάχη του Πέτα (4 Ιουλίου 1822) δεκατρείς (13) Πολωνοί μαχητές φονεύονται και μόνο δύο (2) επιζούν.

Στο Βέλγιο, το άγγελμα της Ελευθερίας δεν αφήνει αδιάφορους τους κατοίκους των. Στους επαναστατημένους Έλληνες δίνουν χρήματα, καθώς και όπλα, για τις ανάγκες του αγώνα. Ένα έγγραφο μαρτυρεί: «**Λιέγη, έτος 1826. Εισπράξεις εκ των Ελλήνων, 1439 τυφέκια προς 37 φράγκα. 40.893 μουσκέτα προς 35 φράγκα και 60.303 λεπίδες σπαθιών προς 5 φράγκα. Και 52.412 πλήρη σπαθιά προς 17 φράγκα....**». Τα όπλα αυτά πληρώνονται από τα δάνεια που συνάπτουν οι Έλληνες την εποχή αυτή, καθώς και από εράνους των. Τη μεταφορά την κάνουν οι φιλέλληνες. Όμως δεν τιμήθηκαν όσο θα έπρεπε από την Ελλάδα.

Οι φιλέλληνες ήλθαν ως στρατιώτες και θυσιάστηκαν σαν άγνωστοι μεταξύ αγνώστων.

Υ.Γ.: Σήμερα υπάρχουν φιλέλληνες; Πιστεύω ότι θα εμφανισθούν, όταν παρουσιασθεί ένας Έλληνας, όπως ο Σπαρτιάτης Πετρόμπεης Μαυρομιχάλης, ο οποίος θα στείλει επιστολή «προς την Ευρώπη», λέγοντας: «**Δικαίω τω λόγω η μήτηρ μας Ελλάς, εκ της οποίας και υμείς εφωτίσθητε, απαιτεί όσον τάχος την φιλόανθρωπον συνδρομήν...**».

Πηγή: Εφημερίδα "Τύπος Κηφισιάς"

• PRE